

महाराष्ट्र इमारत व इतर बांधकाम कामगार कल्याणकारी मंडळातील नोंदीत बांधकाम कामगारांना महात्मा ज्योतीबा फुले जन आरोग्य योजना लागू करण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन
उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग,
शासन निर्णय क्र: इबांका-१०१६/१२/प्र.क्र.२०/काम-७.
हुतात्मा राजगुरु चौक, मादाम कामा रोड,
मंत्रालय, मुंबई- ४०० ०३२.
दिनांक: २१ सप्टेंबर, २०१६.

- वाचा:** (१) सार्वजनिक आरोग्य विभाग, शासन निर्णय क्र. रागांयो-२०१६/प्र.क्र.६४/
आरोग्य-६, दिनांक ८.७.२०१६.
(२) सार्वजनिक आरोग्य विभाग, शासन निर्णय क्र. रागांयो-२०१६/प्र.क्र.६४/
आरोग्य-६, दिनांक ४.८.२०१६.

प्रस्तावना:

इमारत व इतर बांधकाम क्षेत्रातील कामगारांचे सातत्याने होणारे स्थलांतर आणि कायम जोखीमीच्या परिस्थितीत करावे लागणारे काम या व अशा पूरक कारणांमुळे साधारणतः बांधकाम कामगार आजारी पडत असतात. जोखीमीच्या परिस्थितीत काम करावे लागत असल्यामुळे बांधकाम कामगारांचे जीवनमान देखील असुरक्षित स्वरूपाचे असते. त्यामुळे कायद्यातील तरतुदीस अनुसरून महाराष्ट्र इमारत व इतर बांधकाम कामगार कल्याणकारी मंडळाकडील नोंदीत बांधकाम कामगार व त्यांच्यावर अवलंबीत कुटुंबियांना सदरहू मंडळाकडून सार्वजनिक क्षेत्रातील आरोग्य विमा योजनेचा लाभ वेळोवेळी देण्यात आलेला आहे.

तथापि, मंडळाकडील नोंदीत बांधकाम कामगारांना शासनामार्फत राबविण्यात येणाऱ्या आरोग्य विमा योजनेच्या लाभाच्या परिघात आणून असे कामगार व त्यांच्या कुटुंबियांना आरोग्य विमा योजनेचे प्रभावी, नियमित आणि आश्वासक असे सुरक्षा कवच पुरविण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती. राज्याच्या सार्वजनिक आरोग्य विभागामार्फत राबवावयाच्या महात्मा ज्योतीबा फुले जन आरोग्य योजना अंतर्गत उपलब्ध होणाऱ्या रुग्णालयांची अधिकची संख्या आणि मिळणाऱ्या आरोग्य सुविधांचा दर्जा हा निश्चितच चांगला असल्यामुळे तसेच विमा हप्त्यापोटी करावा लागणारा खर्च देखील कमी असल्यामुळे सदर योजनेतर्गत एक स्वतंत्र गट म्हणून बांधकाम कामगारांचा समावेश करता येईल काय, याबाबतचा प्रस्ताव शासन स्तरावर विचाराधीन होता. वर नमूद वस्तुस्थितीच्या पार्श्वभूमीवर शासन आता महाराष्ट्र इमारत व इतर बांधकाम कामगार कल्याणकारी मंडळाकडील नोंदीत (ज्यांची नोंदणी जीवित आहे असे) बांधकाम कामगार व त्यांच्या कुटुंबियांना राज्याच्या सार्वजनिक आरोग्य विभागामार्फत राबवावयाच्या महात्मा ज्योतीबा फुले जन आरोग्य योजनेचा लाभ देण्याच्या अनुषंगाने खालीलप्रमाणे निर्णय घेत आहे:-

शासन निर्णय:-

महाराष्ट्र इमारत व इतर बांधकाम कामगार कल्याणकारी मंडळातील नोंदीत बांधकाम कामगारांना (ज्यांची नोंदणी जीवित आहे) व त्यांच्या कुटुंबियांना गंभीर व खर्चिक आजारांवरील उपचार मोफत देण्याचा तसेच अशा पात्र बांधकाम कामगारांना विमा सुरक्षा पुरविण्याचा शासनाने निर्णय घेतला आहे. त्यानुसार पात्र बांधकाम कामगारांना राज्याच्या सार्वजनिक आरोग्य

विभागामार्फत दिनांक ०२ ऑक्टोबर, २०१६ पासून राबविण्यात येणारी महात्मा ज्योतीबा फुले जन आरोग्य योजना लागू करण्यास मान्यता देत आहे.

१. **योजनेमध्ये समाविष्ट लाभार्थी :-** महाराष्ट्र इमारत व इतर बांधकाम कामगार कल्याणकारी मंडळातील नोंदणी जीवीत असलेले बांधकाम कामगार व त्यांच्यावर अवलंबित कुटुंबीय.
२. **पात्रता :-** अ) लाभ घेतेवेळी नोंदीत बांधकाम कामगारांची नोंदणी जीवीत असणे अनिवार्य आहे.
ब) कुटुंबियांसाठी लाभ घेण्याकरिता मंडळाच्या ओळखपत्रामध्ये कुटुंबियांचा तपशील नमूद असणे अनिवार्य आहे.
३. **लाभार्थ्यांची ओळख :-** लाभार्थ्यांची ओळख ही महाराष्ट्र इमारत व इतर बांधकाम कामगार कल्याणकारी मंडळामार्फत देण्यात येणाऱ्या नोंदणी पावती व मंडळाच्या ओळखपत्रावरून करता येईल. कुटुंबाचा पुरावा म्हणून लाभार्थ्यांचे रेशनकार्ड ग्राह्य धरले जाईल, ज्यात नोंदीत बांधकाम कामगार (नोंदणी जीवीत असलेले) यांच्यासह लाभ घेणाऱ्या कुटुंबातील सदस्यांचे नाव समाविष्ट असणे अनिवार्य असेल. तसेच, लाभ घेतेवेळी नोंदीत बांधकाम कामगाराच्या कुटुंबियाने केंद्र/राज्य शासनाने वितरित केलेले कोणतेही एक ओळखपत्र छायाचित्रासह (उदा. आधारकार्ड, मतदान कार्ड, वाहनचालक परवाना इ.) सादर करणे अनिवार्य असेल.
४. **विमा हप्ता :-** महाराष्ट्र इमारत व इतर बांधकाम कामगार कल्याणकारी मंडळाकडील पात्र लाभार्थ्यांसाठी महात्मा ज्योतीबा फुले जन आरोग्य योजना या योजनेंतर्गत शासनाने निश्चित केलेली देय विमा हप्त्याची (प्रिमीयम) रक्कम मंडळाने सदर योजनेची अंमलबजावणी करणाऱ्या राज्य आरोग्य हमी सोसायटीस दर तीन महिन्यांनी (त्रैमासिक) बांधकाम कामगारांच्या जीवीत नोंदणीचा आढावा घेऊन अदा करावी.
५. **महाराष्ट्र इमारत व इतर बांधकाम कामगार कल्याणकारी मंडळातील नोंदीत पात्र बांधकाम कामगारांना महात्मा ज्योतीबा फुले जन आरोग्य योजना लागू करतांना सदर योजनेच्या खर्चाची मर्यादा, मेडीकल प्रोसिजर्स, योजनेची अंमलबजावणी, योजनेतील अंगीकृत रुग्णालय, योजनेंतर्गत रुग्णालयांनी सादर करावयाचे दावे, आरोग्य मित्र, कॉल सेंटरची स्थापना आणि वेब ॲप्लीकेशन बाबतची कार्यपध्दती ही सार्वजनिक आरोग्य विभागाच्या दिनांक ४.८.२०१६ रोजीच्या प्रस्तुत योजनेसंदर्भातील शासन निर्णयानुसार राहिल.**
६. महाराष्ट्र इमारत व इतर बांधकाम कामगार कल्याणकारी मंडळातील नोंदीत पात्र बांधकाम कामगारांना त्यांच्या कुटुंबियांसह सर्वसामान्य नागरिक म्हणून सार्वजनिक आरोग्य विभागाच्या दिनांक ४.८.२०१६ रोजीच्या शासन निर्णयानुसार अथवा पात्र बांधकाम कामगार असल्यास कामगार विभागाच्या सदरहू शासन निर्णयानुसार यापैकी केवळ एकाच माध्यमाने महात्मा ज्योतीबा फुले जन आरोग्य योजनेचा लाभ घेता येईल. याबाबतची द्विरुक्ती टाळण्याकरिता महाराष्ट्र इमारत व इतर बांधकाम कामगार कल्याणकारी मंडळाने आवश्यक त्या उपाययोजना कराव्यात.

७. सदर शासन निर्णय निर्गमित झाल्यानंतर बांधकाम कामगारांचा स्वतंत्र लाभार्थी गट म्हणून समावेश करण्याकरिता सोसायटीस सार्वजनिक आरोग्य विभागामार्फत कळविण्यात येईल.

८. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०१६०९२११६३५५८५०१० असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्र राज्याचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नांवाने,

(व. मुं. भरोसे)

शासनाच्या उपसचिव.

प्रति,

- १) मा. राज्यपाल यांचे सचिव, राजभवन, मुंबई.
- २) मा. मुख्यमंत्री, महाराष्ट्र राज्य यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- ३) मा. मंत्री (कामगार) यांचे स्वीय सहायक,
- ४) मा. राज्यमंत्री (कामगार) यांचे स्वीय सहायक,
- ५) मा. मंत्री (सर्व) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- ६) मा. राज्यमंत्री (सर्व) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- ७) अध्यक्ष, महाराष्ट्र इमारत व इतर बांधकाम कामगार कल्याणकारी मंडळ, बांद्रा (पूर्व), मुंबई-५१.
- ८) मुख्यसचिव, महाराष्ट्र राज्य, मंत्रालय, मुंबई.
- ९) अपर मुख्य सचिव / प्रधान सचिव / सचिव, सर्व मंत्रालयीन विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- १०) प्रधान सचिव, विधानमंडळ सचिवालय, विधानभवन, मुंबई.
- ११) सर्व विभागीय आयुक्त.
- १२) महालेखापाल, महाराष्ट्र-१/२, मुंबई/नागपूर,
- १३) अधिदान व लेखाधिकारी, मुंबई,
- १४) निवासी लेखा परिक्षा अधिकारी, मुंबई .
- १५) कामगार आयुक्त, कामगार भवन, बांद्रा-कुर्ला संकुल, बांद्रा (पूर्व), मुंबई- ५१. (१५ प्रती)
- १६) सर्व जिल्हाधिकारी.
- १७) संचालक आरोग्य सेवा संचालनालय, मुंबई.
- १८) संचालक, वैद्यकीय शिक्षण व संशोधन संचालनालय, मुंबई.
- १९) संचालक, माहिती व जनसंपर्क संचालनालय, मंत्रालय, मुंबई.
- २०) सहायक कामगार आयुक्त तथा सचिव, महाराष्ट्र इमारत व इतर बांधकाम कामगार कल्याणकारी मंडळ, कामगार भवन, बांद्रा-कुर्ला संकुल, बांद्रा (पूर्व), मुंबई- ५१. (१५ प्रती)
- २१) अपर कामगार आयुक्त, पुणे व नागपूर.
- २२) कामगार उप आयुक्त, ठाणे / नाशिक / औरंगाबाद.
- २३) महाराष्ट्र इमारत व इतर बांधकाम कामगार कल्याणकारी मंडळाचे सर्व सदस्य (कामगार आयुक्त, मुंबई यांचे मार्फत)

- २४) सर्व विधानसभा/ विधानपरिषद सदस्य, विधानमंडळ, विधानभवन, मुंबई-२१.
- २५) भारतीय जनता पार्टी, महाराष्ट्र प्रदेश, वसंतराव भगवान चौक, नरीमन पॉईंट, मुंबई-२०.
- २६) शिवसेना, शिवसेना भवन, गडकरी चौक, दादर, मुंबई-२८.
- २७) इंडियन नॅशनल काँग्रेस, महाराष्ट्र प्रदेश काँग्रेस (आय) समिती टिळक भवन, काकासाहेब गाडगीळ मार्ग, दादर, मुंबई.
- २८) राष्ट्रवादी काँग्रेस पार्टी, राष्ट्रवादी भवन, फ्री-प्रेस जर्नल मार्ग, नरीमन पॉईंट, मुंबई-२१.
- २९) बहुजन समाज पार्टी, डी-१, इन्सा, हठमेंट, आझाद मैदान, मुंबई- ४०० ००१.
- ३०) भारतीय कम्युनिस्ट पार्टी, मार्क्सवादी, महाराष्ट्र कमिटी, जनशक्ती हॉल, ग्लोब मिल पॅलेस, वरळी, मुंबई-१३.
- ३१) प्रधान सचिव (सार्वजनिक आरोग्य विभाग) यांचे स्वीय सहायक.
- ३२) प्रधान सचिव (कामगार) यांचे स्वीय सहायक.
- ३३) उप सचिव (कामगार-७), यांचे स्वीय सहायक.
- ३४) कामगार उप विभागातील सर्व सह/उपसचिव, उद्योग, उर्जा व कामगार विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- ३५) निवडनस्ती (कामगार ७)